

Påstått missbruk av dominerande ställning – tillgång till ATG:s spelpooler

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Klagomålet

Konkurrensverket mottog den 4 april 2019 ett klagomål från Branschföreningen för onlinespel (BOS) mot AB Trav och Galopp (ATG). Enligt BOS missbrukar ATG sin dominerande ställning i strid med artikel 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) och 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579) (KL).

BOS yrkar att Konkurrensverket ålägger ATG att tillhandahålla tillgång till ATG:s spelpooler för vadslagning på hästar på lika, konkurrensneutrala och icke-diskriminerande villkor i förhållande till ATG:s nordiska handelspartners. BOS yrkar i andra hand att ATG ska tillhandahålla tillgång till ATG:s spelpooler på skäliga kommersiella villkor.

Företagen

ATG är ett svenskt aktiebolag som bildades 1973 och som ägs av organisationerna Svensk Travsport och Svensk galopp, men kontrolleras av staten via styrelsemajoritet. ATG har spellicens att tillhandahålla landbaserad vadhållning och vadhållning online. ATG tillhandahåller företrädesvis poolspel på hästsporttävlingar. ATG:s spelomsättning i Sverige uppgick under 2018 till ca 13,3 miljarder kronor. ATG:s nettoomsättning uppgick till ca 4,1 miljarder kronor.

BOS är en branschförening som företräder spelbolag och utvecklare av onlinespel som vänder sig till svenska konsumenter. Föreningen grundades 2012. I nuläget har BOS ett 20-tal medlemmar som verkar inom den svenska spelsektorn. Som exempel på medlemmar kan nämnas Betsson AB (Betsson), Kindred Group Plc. (Kindred) och Legolas Invest Ltd (Legolas).

Vad BOS angett till stöd för sitt klagomål

BOS har angett sammanfattningsvis följande.

ATG har fram till den 1 januari 2019 haft ensamrätt till vadslagning på hästar på den svenska marknaden. ATG har i skydd av sitt monopol kunnat bygga upp en omfattande spelverksamhet. Marknaden har den 1 januari 2019 öppnats upp för konkurrens. ATG har en i det närmaste monopolställning och därmed en dominerande ställning på den europeiska marknaden för poolspel på svenska hästsporttävlingar.

BOS medlemmar, som Kindred och Betsson, skulle vilja erbjuda liknande produkter som ATG och dess internationella handelspartners på spelmarknaden om de får tillgång till spelpoolerna på samma sätt som ATG:s nuvarande handelspartners. Kindred och Betsson skulle vilja erbjuda produkterna i samtliga länder där det är affärsmässigt och regulatoriskt möjligt samt i Sverige mot svenska kunder.

ATG missbrukar sin dominerande ställning genom att behandla företag olika. Internationella handelspartners, exempelvis Stiftelsen Norsk Rikstoto, tillåts spela in i ATG:s spelpooler medan Kindred och Betsson och deras kunder nekas göra detsamma. Att vissa aktörer på spelmarknaden tillåts ingå avtal med dominanten medan andra nekas samma möjlighet utgör den yttersta formen av diskriminering.

Spelpoolerna utgör dessutom så kallad nödvändig nytthet. En vägran att ingå avtal med Kindred och Betsson utgör även missbruk på grund av denna avtalsvägran. ATG:s agerande utgör således missbruk av ATG:s dominerande ställning.

ATG:s inställning

ATG har angett sammanfattningsvis följande.

ATG bestrider att bolaget missbrukat en dominerande ställning. ATG ifrågasätter om bolaget har en dominerande ställning på någon relevant marknad. ATG har inte tillämpat olika villkor för likvärdiga transaktioner. ATG har inte brutit mot de konkurrensrättsliga reglerna genom att vägra att ingå avtal med någon part.

I relation till sina nordiska samarbeten anger ATG att dessa i korthet innebär att ATG:s samarbetspartner i eget namn och för egen räkning förmedlar vissa av de poolspel som ATG anordnar. Detta innebär att de insatser som ATG:s nordiska samarbetspartner förmedlar ingår i samma spelpooler som de spel som ATG självt tillhandahåller i Sverige.

Konkurrensverkets utredning

Konkurrensverket har inhämtat information från BOS och ATG samt inhämtat uppgifter från allmänt tillgängliga källor om förekomsten av spel på hästar bland de spelföretag som har svensk spellicens från Spelinspektionen.

Under utredningen har bl.a. följande framkommit.

Det finns två huvudsakliga spelformer vad gäller vadhållning på hästsporttävlingar: poolspel och spel med fasta odds.

Poolspel innebär att alla insatser av spelarna avseende en viss spelomgång läggs i en gemensam pott, en så kallad spelpool. Exempel på poolspel är ATG:s produkter V75 och Dagens Dubbel. Vid poolspel spelar spelarna mot varandra medan den som arrangerar poolspelet tar ut en på förhand bestämd andel av spelpoolen. Vid poolspel tar spelarrangören ingen risk. Vinstoddsen i en viss spelomgång beror på hur stor andel av de totala insatserna som läggs på den vinnande kombinationen. Ju fler som spelar på en viss kombination, desto lägre blir oddset för just denna kombination. Spelpoolen skapas i samband med en viss spelomgång. Spelpoolen finns i regel inte kvar efter vinstutdelningen, dvs. efter det att spelomgången är genomförd. I vissa fall förs medel från en viss spelpool till en annan spelpool efter att spelomgången är genomförd. Detta kan exempelvis förekomma när ingen spelare tippat rätt.

På ATG:s hemsida finns uppgifter om att omsättningen i spelpoolerna kan variera från några tusenlappar till över hundra miljoner kronor.

Fram till den 1 januari 2019 har ATG varit det enda spelbolaget som haft tillstånd att arrangera vadhållning på hästsporttävlingar i Sverige. Numera kan bolag som önskar anordna vadhållning på hästsporttävlingar ansöka om licens från Spelinspektionen.¹

I maj 2019 fanns flera spelbolag med licens som arrangerade poolspel på svenska hästsporttävlingar; däribland ATG, Svenska Spel Sport och Casino AB (Svenska Spel) och Legolas.

Spel med fasta odds innebär att spelarna spelar mot den som arrangerar spelet. Vid spel med fasta odds finns det en risk för spelarrangören att gå med förlust om spelaren tippat rätt.

Ett flertal spelbolag med licens arrangerar spel med fasta odds på svenska hästsporttävlingar däribland Kindred, NGG Nordic Ltd och Svenska Spel.

Regeringen har tillsatt en utredning² vars uppdrag bland annat är att föreslå en finansieringsmodell för hästnäringen på den omreglerade svenska spelmarknaden. Resultatet av utredningen ska rapporteras till regeringen senast den 31 oktober 2020. Konkurrensverket konstaterar att detta kan resultera i att förutsättningarna för spelbolag att arrangera spel på hästar förändras.

---

¹ 4 kap. 6 § samt 8 kap. 1 § spellagen (2018:1138).

² Dir. 2018:47.

Skäl för beslutet

Missbruk av dominerande ställning

Rättslig grund

Konkurrensverket kan enligt 3 kap. 1 § KL ålägga ett företag som har en dominerande ställning att upphöra med ett förfarande som utgör missbruk enligt förbudet i 2 kap. 7 § KL eller artikel 102 FEUF. För att kunna fastställa att ett agerande omfattas av förbudet i 2 kap. 7 § KL eller artikel 102 FEUF krävs dels att det kan fastställas att det företag vars agerande ifrågasätts har en dominerande ställning, dels att agerandet kan anses utgöra ett missbruk.

Relevant marknad och dominerande ställning

En dominerande ställning har av EU-domstolen definierats som en stark ekonomisk ställning hos ett företag som gör det möjligt för företaget att i betydande omfattning agera oberoende av kunder och konkurrenter och i sista hand konsumenterna.³ För att kunna göra en bedömning av om ett företag har en dominerande ställning är det nödvändigt att definiera relevant produktmarknad och relevant geografisk marknad.

Enligt BOS bör den relevanta marknaden avgränsas till den europeiska marknaden för poolspel på svenska hästsporttävlingar. ATG ifrågasätter denna marknadsdefinition.

Mot bakgrund av den nyliga konkurrensutsättningen av vadhållning på hästsporttävlingar i Sverige kan Konkurrensverket konstatera att ATG i dag har en mycket stark ställning när det gäller vadhållning i form av poolspel. För att ta ställning till frågan om fortsatt utredning i detta ärende finner Konkurrensverket inte någon anledning att göra en slutlig avgränsning av den relevanta marknaden eller att fastställa om ATG har en dominerande ställning.

Diskriminering

Ett missbruk kan enligt 2 kap. 7 § andra stycket 3 KL samt artikel 102.c FEUF särskilt bestå i att ett dominerande företag tillämpar olika villkor för likvärdiga transaktioner, varigenom vissa handelspartner får en konkurrensnackdel. EU-domstolen har förtydligat vilken typ av beteende som omfattas av bestämmelsen i *British Airways*:

”Det dominerande företags affärsbeteende får inte snedvrída konkurrensen på en marknad i föregående eller i efterföljande led, det vill säga konkurrensen mellan företags leverantörer eller kunder. Företags avtalsparter får inte gynnas eller missgynnas på det område där de konkurrerar inbördes.”⁴

³ Mål 85/76, *Hoffman-La Roche*, EU:C:1979:36, pp. 38–39.

⁴ Mål C-95/04 P, *British Airways mot kommissionen*, EU:C:2007:166, p. 143.

BOS hävdar att dess medlemmar, Kindred och Betsson, diskrimineras genom att de förvägras tillgång till ATG:s spelpooler och har åberopat vissa EU-rättsliga beslut och avgöranden till stöd för att detta förfarande kan utgöra missbruk.⁵

Det ska i detta sammanhang framhållas att rätten att fritt välja sina handelspartners är ett uttryck för avtalsfriheten. Kraven för att ett företag ska kunna tvingas handla med andra företag är därför högt ställda. Att ett dominerande företag nekar att inleda en avtalsrelation med ett företag som önskar ingå avtal på samma villkor, som det dominerande företags befintliga handelspartners, innebär inte i sig att det kan vara fråga om en diskriminering i missbruksregelns mening.

De rättsliga avgöranden som BOS har hänvisat till vilar enligt Konkurrensverkets bedömning på andra omständigheter än de som föreligger i detta ärende. I exempelvis kommissionens beslut i *Napier Brown / British Sugar* fanns det en avtalsrelation mellan det dominerande och det diskriminerade företaget som gjorde det möjligt att jämföra transaktionerna mellan detta företag med de gentemot andra handelspartners för att kunna konstatera att det var fråga om missbruk genom diskriminering.⁶ I ett annat relevant avgörande, *Clearstream*,⁷ rörde missbruket både leveransvägran och diskriminering. Även här fanns det jämförbara transaktioner som hade ägt rum på olikartade villkor med det diskriminerade företaget jämfört med transaktioner med andra handelspartners.⁸

Konkurrensverkets utredning ger inte stöd för att ATG har en avtalsrelation med vare sig Kindred eller Betsson, eller att ATG har erbjudit dessa företag några villkor för att ingå en sådan avtalsrelation. I ljuset av detta finns det inga villkor att jämföra med villkoren i ATG:s avtal med befintliga handelspartner. Konkurrensverket övergår därför till att överväga om det finns skäl att prioritera vidare utredning av en potentiell leveransvägran.

Leveransvägran

Ett missbruk kan enligt 2 kap. 7 § andra stycket 2 KL och artikel 102.b FEUF också bestå i att ett dominerande företag begränsar produktion, marknader eller teknisk utveckling till nackdel för konsumenterna.

BOS har anfört att ATG:s vägran att ingå avtal med Kindred och Betsson utgör missbruk av dominerande ställning genom avtalsvägran/leveransvägran.

---

⁵ *Napier Brown / British Sugar* (ärende IV/30.178) Kommissionens beslut av den 18 juli 1988; Mål C-7/97, *Bronner*, EU:C:1998:569.

⁶ *Napier Brown / British Sugar* (ärende IV/30.178) Kommissionens beslut av den 18 juli 1988, p. 73.

⁷ Mål T-301/04, *Clearstream mot kommissionen*, EU:T:2009:317.

⁸ Mål T-301/04, *Clearstream mot kommissionen*, EU:T:2009:317, pp. 156–157.

Som angetts ovan har även dominerande företag som utgångspunkt rätt att fritt välja sina handelspartners och disponera över sina tillgångar. En skyldighet att leverera varor eller tjänster kan minska företagets incitament att investera i utvecklingen av dessa. En allt för långtgående sådan skyldighet kan vidare fresta andra företag att åka snålskjuts på sådana investeringar.⁹

Ett missbruk enligt 2 kap. 7 § KL och art. 102 FEUF kan emellertid föreligga om ett dominerande företag gör sig skyldigt till leveransvägran på ett sätt som skadar konkurrensen.¹⁰ När det gäller leveransvägran i nya avtalsförhållanden finns vägledande uttalanden i EU-domstolens dom i det s.k. *Bronner*-målet.¹¹

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om den fråga som anmäls ska granskas närmare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket bl.a. in förfarandets förmåga att skada konkurrensen och konsumenterna, hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande samt om Konkurrensverket är den aktör som är bäst lämpad att agera.

När det gäller missbruk av dominerande ställning prioriterar Konkurrensverket dominerande företags förfaranden som har förmågan att utestänga företag som kan utöva ett effektivt konkurrenstryck i något marknadsled. Vid prioriteringen fäster verket särskild vikt vid hur stor del av marknaden förfarandet omfattar och, vad gäller avskärmning av insatsvara, hur viktig insatsvaran är för att möjliggöra en effektiv konkurrens på marknaden.

Konkurrensverket noterar att den av- och omreglering av vadhållning på hästtävlingar som trädde i kraft den 1 januari 2019 innebär att Kindred, Betsson och andra spelarrangörer är potentiella konkurrenter till ATG. I det fall Kindred och Betsson skulle få tillgång till ATG:s spelpooler avser företagen enligt BOS att erbjuda liknande produkter som ATG och dess nordiska samarbetspartners. I praktiken skulle Kindreds och Betssons kunder spela in i ATG:s spelpooler, dvs. insatserna från ATG:s respektive Kindreds och Betssons kunder skulle kombineras i en gemensam pott. I Konkurrensverkets utredning har inte framkommit tydliga indikationer på att en sådan modell skulle möjliggöra effektiv konkurrens.

Sedan årsskiftet har flera spelarrangörer valt att arrangera egna poolspel på hästsporttävlingar. Om ATG skulle åläggas att tillhandahålla tillgång till sina

---

⁹ Vägledning om kommissionens prioriteringar vid tillämpningen av artikel 82 i EG-fördraget på företags missbruk av dominerande ställning genom utestängande åtgärder (2009) EUT C 45/7, p. 75.

¹⁰ Förenade målen 6 och 7/73, *Commercial Solvents*, EU:C:1974:18, p. 25; *Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB ./. Konkurrensverket*, Stockholms tingsrätts dom av den 21 januari 2019 i mål nr. PMÅ 2741-18, s. 28–30.

¹¹ Mål C-7/97, *Bromer*, EU:C:1998:569.

spelpooler riskerar detta att minska incitamenten för Kindred och Betsson m.fl. att konkurrera genom att arrangera egna liknande poolspel.

Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det inte finns skäl att prioritera en fortsatt utredning. Ärendet ska därför skrivas av från fortsatt handläggning.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om förfarandet som BOS beskrivit i sitt klagomål strider mot konkurrensreglerna.

Särskild talan

Konkurrensverkets beslut att inte utreda det påtalade konkurrensproblemet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet och/eller verksamheten kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 2 § KL.

Särskild talan om förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § KL eller missbruk av dominerande ställning enligt 2 kap. 7 § KL (eller enligt artikel 101 respektive 102 i FEUF) väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören Karin Lunning. Föredragande har varit sakkunniga Katharina Voss.

Karin Lunning

Katharina Voss

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.

Kopia: ATG, BOS